

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt V. Innocentius III. (a) Arelat. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPVT III.

(a) Lucius III.

DE Rectoribus Ecclesiarum lepræ maculâ usque adeo infectis, quod altario nul-
lâ possunt ratione fervire, nec sine magno scandalo illorum, qui sani sunt, Eccle-
sias ingredi, hæc tuam volumus fraternitatem tenere, quod eis dandus est coadjutor,
qui curam habeat animarum, & de facultatibus Ecclesiæ ad sustentationem suam
congruam recipiant portionem.

NOTÆ.

fragmentum textus in cap. ad aures 6. de re-
scriptis.

1. (a) **L**ucius III.] Ita etiam legitur post Conci-
lium Lateran. p. 37. cap. 4. in prima aurem
collectione, sub hoc tit. cap. 3. additur pars capi-
tis ad aures; unde deducitur, in præsentis referri
(b) *Ecclesias ingredi.*] Unde quoad laicos certa
debet designari Ecclesia separata ab aliis fide-
libus, ut latius dicemus in cap. 2. de conjug.
leproso.

CAPVT IV.

(a) Clemens III.

Tua nos duxit fraternitas consulendos. *Et infra:* De sacerdote vero, qui divino
iudicio lepræ morbo respersus in parochiali Ecclesia prælationis officio fungi-
tur, tibi duximus intimandum, quod pro scandalo, vel abominatione populi debet ab
administrationis officio removeri; ita quidem, quod iuxta facultates Ecclesiæ sibi
necessaria, quamdiu vixerit (b) ministrentur.

NOTÆ.

tamen exprimitur cui rescribat Clemens; Cuius
tamen in præsentis existimat missam esse hanc
decretalem Linconiensis Episcopo.

- (a) **C**lemens III.] Ita etiam legitur in secun-
da collectione, sub hoc tit. cap. 1. nullibi
(b) *Ministrentur.*] Juxta adducta supra in cap. 1.

CAPVT V.

Innocentius III. (a) Arelat. Episcopo.

EX parte tua fuit propositum coram nobis, quod cum ven. fr. nost. (b) Arausicen.
Episcopus, gravi, & incurabili morbo terè jam per quadriennium laboraret,
ita quod pastorale officium non potuit, nec potest ullatenus exercere: nobilis de
Bautio (c) Princeps terræ illius, Consules, ac cives civitatis ejusdem à te postularunt
incessanter, ut tam ipsas, quam Arausicen. Ecclesiæ, cum sis Metropolitanus eorum,
studeas providere. Verumtamen cum prædictum Episcopum ad cessionem compelle-
re nec possis, nec debeas ullo modo, nec afflicto afflictio sit addenda, immò potius
sit ipsius miseræ miserandum, eo quod ipse vir bonus extiterit, & honestus, & Eccle-
siam sibi commissam salubriter gubernarit: quid super his agere debeas Sedem Apo-
stolicam duxisti consulendam. Nos igitur volentes tam præfato Episcopo, quam
Ecclesiæ suæ salubriter provideri, fr. taliter respondemus, & per A. l. mandamus,
quatenus illi coadjutorem associates virum providum, & honestum, per quem tam Episco-
po, quam populo sibi commisso salubriter consulatur.

NOTÆ.

1. (a) **A**relatensi.] Ita etiam habetur in cap. 1. hoc
tit. in 3. collect. De Ecclesia Arelat. non-
nulla notavi in cap. 16. de offic. deleg.
2. (b) *Arausicen.*] Arausio civitas est Galliæ,
vulgo dicta Orange, cujus meminerunt Prolo-
meus lib. 2. cap. 10. Strabo lib. 4. cap. 4. Plineus
lib. 3. cap. 4. Mela lib. 2. cap. 5. Sidonius lib. 6.
epist. 12. Principatus nobilissimus, qui nunc di-
tionis est Nallobiensium Principum, fuit olim
Arausio Secundanorum, in provincia Viennensi
prima, sicut Arelate Sextanorum; quo modo
appellabantur colonie illæ à legionum, que
ibi

ibi erant præsidio, ut refert Mela supra. Habet Ecclesiam Cathedralē suffraganeam, Archiepiscopi Arelatenis, de qua tantum ait Chenu in *chron. Episcop. Gallia*, fol. 31. *Aurence*. De eo Episcopo ad Arelatensem ejus Metropolitanam scripta est prærens Decretalis Innocentii III.

quæ extat in *cap. ex parte, de clericis agrotant*. Alia de ipsa Ecclesia & ejus Præsulibus cumularunt Frat. Sarmat, tom. 2. *Gallia Christi*, fol. 198. (c) Princeps, qui appellatur vulgò el Principe de Orange.

CAPUT VI

Honorius III. Episcopo Aversan.

CONSULTATIONIBUS. Et infra: Archidiacono autem, quem morbo paralytico laborantem, officium linguæ asseris amissile, coadjutorem poteris adhibere, maxime si de ipsius processeris voluntate.

NOTÆ.

(a) *Aversan.*] Ita legitur in quinta compilatione, sub hoc tit. cap. ult. Aversa hodie Amberla dicta est in Campania felici, octo à Capua millibus, in ruinis veteris Atellæ constructa, de qua plura tradunt Paulus Jovius lib. 4. Vghellius tom. 1. *Italia sacra*, fol. 548. Habet Ecclesiam Cathedralē, cujus mentio fit in *cap. de consuetudine 8. dist. 11.* Joanni Lamberto ejus Prelato, qui ex Archidiacono, Amalphitano ab Honorio III. Episcopus Aversanus consecratus fuit anno 1227. & floruit usque ad annum 1234. ut refert Vghellius supra num. 13. & Cironius in presenti, & in præmissis, reſcribit in præfenti Honorius.

COMMENTARIUM.

EX his quatuor decisionibus talis deducitur assertio; Episcopo, vel alius Ecclesiarum Prælatu agrotis dandus est coadjutor, qui in Ecclesia minister. Probant ultra jura congesta in præfenti, & sub eodem titulo lib. 6. textus in *cap. quumvis, c. peccatis, cap. nihil, de elec. 7. q. 1. c. venerabili 27. de offic. deleg. cap. final. quest. ult. cap. grandi, de suppl. lib. 6. cap. ex transmissa, de consec. preb. junct. integ. cap. 13. cui, de elect. in 6. Concil. Agathensis can. 23. ibi: Si officium Archidiaconatus propter simpliciorum naturam implere, aut expedire nequiverit, ille loci sui nomen teneat, & ordinationi Ecclesie: quem elegerit Episcopus, proponatur. Ataulic, cap. 29. ibi: Si post omnia occurrerit imbecillitas fragilitatis humane, ut si quis Episcopus per infirmitatem, debilitatemve in aliquam hebetudinem sensus inciderit, aut officium evi amiserit, ea, que non nisi per Episcopos geruntur, non sub presentia sua presbyteros agere permittat, sed Episcopum evocet, cui hoc, quod in Ecclesia agendum fuerit, imponat. Divus Gregorius lib. 2. epist. 8. D. Ambrosius epist. 79. ubi scribit Episcopo Baldo datum esse Senecionem, in consortium regende Ecclesie: & epist. 1. Tarracon. provinc. ad Hilarium Pontif. Romanum, ubi refertur Nundinarium Episcopum Barcinonensem sibi addicivisse Iteneum. Zacharias Pontifex epist. 6. ad Bonifacium Episcopum, ibi: De eo quod tibi successorem constituere dixisti, ut te iubente in tuo loco eligatur Episcopus, hoc nulla ratione concedi patimur, quia contra omnem ecclesiasticam regulam, vel instituta Patrum esse monstratur; sed volumus ut tibi minister, & sit in Evan-*

gelium Christi adiutor. Idem de se refert Gregorius Nazianz. epist. 39. Narsisso etiam Hierosolymorum Episcopo datus fuit coadjutor Alexander ob ingrav. scemtem ætatem, referente Eusebio lib. 9. cap. 9. & 10. Illustrant ultra congestos in præfenti à Garanna & Barbosa lib. 3. juris Eccles. cap. 10. de coadjutoribus, idem de potest. Episcop. alleg. 57. & de Canonico cap. 23. & voto 56. Sebastianus Casar. de Eccles. hierarch. quest. 2. præm. §. 4. Chopinus de sacra pol. lib. 1. tit. 2. numer. 18. Salgado de process. 3. p. cap. 2. num. 44. Azot. 2. p. moral. lib. 3. cap. 2. quest. 9. Valenzuela consil. 98. Ferro Manrique de differentibus, q. 115. Rota apud Pennam tom. 1. dec. 392. Filescus in *cap. quoniam 14. de offic. ordin. s. 2. Pondutus variar. resol. p. 2. cap. 1. §. 14. Bofquetus ad Innocent. lib. 2. epist. 121. Petrus Gregorius lib. 1. part. 1. tit. 27. cap. 6. & de benefic. cap. 2. num. 13. & cap. 38. num. final. & lib. 15. synagm. cap. 15. Duarenus lib. 3. de sacris eccles. cap. 5. Narbona de atar. anno 60. quest. 5. Fontanel, decis. 212. Fragofo de regim. lib. 1. disp. 21. §. 5. Chopinus lib. 2. monast. tit. 3. numer. 7. Mendoza lib. 1. Concil. lib. fol. 15. P. Marcha lib. 6. concord. cap. 8. Robertus lib. 1. ver. Indic. cap. 7. Langleus lib. 7. semestr. cap. 4. Morancius in l. 6. ff. de iudic. Paulus Zachias consil. 20. Alt. Sierra lib. 1. dissert. cap. 2. cœm. seq.*

Sed hæc assertio non levem patitur dubitandi rationem, quæ nascitur ex veteri Ecclesie impugna-
lege, videlicet nulli viventi Episcopo alium tu-
tur tradita
perponendum, aut superordinandum esse, nisi
assertio.
in ejus locum, quem culpa capitalis dejecit, Concil. Arelat. 5. can. 12. Meldense can. 47. Constantinop. 8. sub Hadriano alt. 5. post epist. Nicolai ad Phocium. Julius Pontifex epist. 2. ad Orientales, Damasci epist. 1. ad Paulinum, lepidè in eam rem B. Leo Magnus epist. 89. ad Episcopos Viennensis Ecclesie, dum ait: Epistola quoque congesta est orium ipsius, & numerosa subscriptione singulorum firmata, invidiosissima contra Hilarium plena querimonis, quod projecto Episcopo suo agrotare liberum non fuisset, cum illi vix ex morbo decumbenti Hilarium Viennensis Primus, & Legatus Sed. Apost. successorem daret. Quod caurum fuit duplici ex causa: primà; ne duo simul in una civitate darentur Episcopi, contra Concilium Nicænum 1. can. 8. Tolet. 12. can. 4. & ea quæ congesti in *cap. quoniam 14. de offic. ordin.* Secundà; ne detur successio in dignitatibus, & beneficiis ecclesiasticis, contra ea quæ adduxi in *cap. 1. de præbendis*, præcipue admittà futurâ succes-